

ГАБРИЕЛ—ЖОЗЕФ ДЪО ЛАВРЕН,
ГРАФ ДЪО ГИЙЕРАГ, И ПИЕР ЖИРАРДЕН,
СЕНЬОР ДЪО ВОДРЬОЙ
/ 70—80-те години на XVII в./

Роден в Бордо, Гийераг достига високи служебни постове при двора на принц Дьо Конти и на краля. Движи се в средата на изтъкнати писатели от епохата, близък приятел на Боало. Културен и опитен, той е изпратен за френски посланик в Турция, където пристига в 1679 г. Ратува упорито и настойчиво, за да застави султана и неговия Диван да зачитат в официалния си ритуал посланиците на Франция. Успява да извоюва редица документи за покровителството на светите места. След смъртта му (1685 г.) го замества Пиер Жирарден, сеньор Дьо Водрьой, произхождащ от дворянско семейство. Отначало съветник в парижкия парламент, той отива посланик в Цариград, където се среща на официална аудиенция със султана през 1686 г. През същата година се среща и с великия везир в Одрин. Наблюдателен, запознат още на младини с турски език, той събира важни и достоверни сведения за състоянието на Османската империя, които разкрива в обстойно и задълбочено изложение. Той дописва част от пътните бележки в дневника на Гийераг.¹

В бележките за дипломатическата мисия на граф Дьо Гийераг и Жирарден в Турция е от интерес за миналото на балканските земи описанието на Одрин.

„Адрианопол е град в Тракия на мястото, гдето се сливат реките Дард, Томажи и Мариз.² Когато едно земетресение го е разрушило, императорът Адриан го възстановил и го назвал Адринополис. Той бе после главен град в Цариградската патриаршия... Мурад I, император на турците, го завладя в 1362 г. и установи там седалището на империята си.³ То бе там при наследниците му чак до 1453 г., когато Мехмед II стана господар на Константинопол. Този град е голям, богат и многолюден и при все че въздухът не е много здрав поради водите там, и от отдавна сега управляващият Мехмед IV пребивава по обичайному там. Дворецът му е построен и отделен от града. Пред този дворец има площад с обиколка една и половина левги. Има множество мостове, много красиви и хубаво построени на реката, която минава под града. Стените са построени по византийски образец с четириъгълни кули и на

места кръгли — по-големи. Търговците и занаятчиите от една и съща професия са събрани в едни и същи квартали, нещо съвсем обичайно из тези турски владения. Околностите на Адрианопол са великолепни поради плодородието им и целият край е много красив чак до Цариград, но много пуст — върви се пет-шест левги, без да се попадне на село. В паланките, където има много хубави конюшни, може да се поберат до петстотин коня — това са хановете в Турция (с. 186).

Увод, подбор, превод и коментар: Б. Цветкова

¹ Пътеписът е издаден под следния наслов: *Ambassades de M. le Comte de Guilleragues et de M. Girardin auprès du Grand Seigneur. A Paris, 1687.* Биографичните данни за Гийераг черпим от *Nouvelle biographie générale*, t. 22, p. 722—723; *Pierre Duprâs, Recueil des instructions donnés aux ambassadeurs et ministres de France depuis les traités de Westphalie jusqu'à la révolution française*, t. XXIX, Paris, 1969, p. 85—87; Дипломатическата му кореспонденция се съхранява в Архивите на Френското външно министерство, т. XVI—XVII, suppl. v. VI. *Correspondance politique de Turquie; Mémoires et documents de Turquie*, v. I.

Животописните данни за Пиер Жирарден дължим на Р. Дурас, *op. cit.*, p. 99—100; Изложението му за състоянието на Османската империя носи наслов: *Mémoire touchant les revenus et les dépenses de l'empire ottoman. . . Ministère des Affaires étrangères, Mémoires et documents de Turquie*, v. I, f. 48—98. Дипломатическата му кореспонденция е съхранена в т. XVIII—XXI на *Correspondance politique de Turquie*. Дневникът му е познат по ръкописите на *Bibliothèque Nationale de Paris*, Mss français 7162—7175; 10654—10657.

² Реките Арда, Тунджа и Марица.

³ За завладяването на Одрин, срв. *Ir. Beloliceani—Tteinherr, op. cit.*